NN 72/2017 (21.7.2017.), Strategija i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine

HRVATSKI SABOR

1712

Na temelju članka 11. stavka 2. Zakona o zaštiti prirode (»Narodne novine«, br. 80/13.) Hrvatski sabor na sjednici 7. srpnja 2017. donio je

STRATEGIJU I AKCIJSKI PLAN

ZAŠTITE PRIRODE REPUBLIKE HRVATSKE ZA RAZDOBLJE OD 2017. DO 2025. GODINE

SAŽETAK

Bogata i raznolika priroda jedan je od najvrjednijih resursa kojima raspolaže Republika Hrvatska. Očuvana priroda doprinosi osiguravanju svih funkcionalnosti nužnih za život i ekonomski razvoj. U Republici Hrvatskoj, kao i u svijetu, priroda je pod stalnim pritiskom ljudskih djelatnosti. Iako se ulažu značajniji napori za očuvanje prirode, pojedine njezine sastavnice su i dalje ugrožene. Strateškim planiranjem nastoje se usmjeriti raspoloživi kapaciteti prema aktivnostima koje će u najznačajnijoj mjeri doprinijeti očuvanju prirode. Strategija i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine (u daljnjem tekstu: Strategija) temeljni je dokument zaštite prirode u Republici Hrvatskoj. U Strategiju su ugrađene smjernice globalnog Strateškog plana za bioraznolikost 2011. – 2020. koji je usvojen na 10. Konferenciji stranaka Konvencije o biološkoj raznolikosti u Nagoyi, Japan (u daljnjem tekstu: Strateški plan za bioraznolikost) (Zakon o potvrđivanju Konvencije o biološkoj raznolikosti (»Narodne novine – Međunarodni ugovori«, br. 6/96.)). Tijekom procesa izrade Strategije razvijeno je pet strateških ciljeva koji su usklađeni s navedenim globalnim strateškim planom i Strategijom Europske unije o bioraznolikosti do 2020. godine. Kao što to nalaže Konvencija o biološkoj raznolikosti, Strategija je instrument koji osigurava implementaciju glavnih ciljeva Konvencije te osigurava ugradnju mjera očuvanja bioraznolikosti u relevantne sektorske i međusektorske planove, programe i politike.

Kako bismo očuvali i dugoročno osigurali opstanak divljih vrsta i staništa u povoljnom stanju, a time u predstojećem razdoblju ispunili i obveze Republike Hrvatske kako na globalnoj razini, tako i na razini Europske unije, Strategija uključuje sljedeće strateške ciljeve koji obuhvaćaju posebne ciljeve i aktivnosti koje iz njih proizlaze.

Pet strateških ciljeva Strategije:

1. povećati učinkovitost osnovnih mehanizama zaštite prirode
2. smanjiti direktne pritiske na prirodu i poticati održivo korištenje prirodnih dobara
3. ojačati kapacitete sustava zaštite prirode
4. povećati znanje i dostupnost podataka o prirodi
5. podići razinu znanja, razumijevanja i podrške javnosti za zaštitu prirode.

Strategija je izrađena konzultativnim procesom s brojnim zainteresiranim dionicima, a provedba će zahtijevati aktivnu uključenost više središnjih tijela državne uprave (TDU), upravnih tijela jedinica područne (regionalne) samouprave i/ili Grada Zagreba te jedinica lokalne samouprave, javnih ustanova i drugih institucija.

Aktivnosti i mjere zaštite prirode navedene u Strategiji postat će sastavni dio svih sektora čije aktivnosti ovise ili mogu imati utjecaj (pozitivan ili negativan) na bioraznolikost i georaznolikost te će biti uzete u obzir u izradi izmjena ili dopuna prostornih planova, kao i planova gospodarenja prirodnim dobrima na nacionalnoj i područnoj (regionalnoj) razini. Prihvaćanje Strategije je samo prvi korak, postizanje ciljeva će biti veliki izazov. Ključno je uz aktivno sudjelovanje sektora zaštite prirode, sudjelovanje svih drugih relevantnih sektora, odnosno dionika na svim razinama kako bi se u predstojećem desetljeću ostvarili zadani ciljevi i time doprinijelo očuvanju prirode na nacionalnoj, europskoj i globalnoj razini. Prioriteti u narednom razdoblju i dalje su čvrsto vezani uz obveze koje proizlaze iz članstva Republike Hrvatske u Europskoj uniji. To se u zaštiti prirode posebno odnosi na uspostavljanje provedbenih mehanizama za osiguranje povoljnog stanja očuvanosti

vrsta i stanišnih tipova, prvenstveno kroz upravljanje Natura 2000 područjima. No, za ostvarenje ovoga cilja i općenito očuvanje svih segmenata prirode ključna je međusektorska suradnja i razumijevanje da je očuvana priroda preduvjet za opstanak i napredak društva.

1. UVOD

1.1 Zakonska osnova

Očuvanje prirode i čovjekovog okoliša predstavlja najviše vrednote ustavnog poretka Republike Hrvatske i temelj je za tumačenje Ustava. Strategija je temeljni dokument zaštite prirode kojim se određuju dugoročni ciljevi i smjernice očuvanja bioraznolikosti i georaznolikosti te način njezina provođenja. Obveza izrade Strategije propisana je člankom 10. Zakona o zaštiti prirode (»Narodne novine«, br. 80/13.). Strategiju, na prijedlog Vlade Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Vlada), donosi Hrvatski sabor na temelju članka 11. stavka 2. Zakona o zaštiti prirode.

Sukladno članku 10. stavku 3. Zakona o zaštiti prirode Strategija se izrađuje na temelju Izvješća o stanju prirode u Republici Hrvatskoj (u daljnjem tekstu: Izvješće), a sadrži osobito:

– načela i opće strateške ciljeve

– ocjenu stanja

– posebne ciljeve s pokazateljima učinka

– aktivnosti za provedbu posebnih ciljeva s oznakom prioriteta i mogućim izvorima financiranja

– pokazatelje uspješnosti provedbe aktivnosti.

Zakonom o zaštiti prirode propisana je analiza ostvarenja ciljeva i provedbe aktivnosti utvrđenih Strategijom svakih pet godina te po potrebi donošenje izmjena i/ili dopuna Strategije, odnosno izrada nove Strategije.

Strategiju izrađuje središnje TDU nadležno za zaštitu prirode u suradnji s drugim središnjim TDU-om. Za potrebe analize ostvarivanja ciljeva i aktivnosti Strategije za prethodno razdoblje te kao podloga za izradu ove Strategije izrađeno je Izvješće. Prijedlog izvješća izradila je Hrvatska agencija za okoliš i prirodu (HAOP).

Ministarstvo zaštite okoliša i energetike (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) Izvješće predlaže Vladi, a Vlada ga podnosi Hrvatskome saboru na prihvaćanje. Izvješće sadrži: analizu ugroženosti, razloge ugroženosti i probleme zaštite ekosustava, stanišnih tipova i divljih vrsta te georaznolikosti, s ocjenom stanja, analizu ugroženosti, razloge ugroženosti i probleme zaštite zaštićenih područja i ekološke mreže Republike Hrvatske, s ocjenom stanja, analizu zakonodavnog i institucionalnog okvira, analizu provedbe Strategije, podatke o izvorima i korištenju financijskih sredstava za zaštitu prirode.

1.2 Obveze prema Konvenciji o biološkoj raznolikosti

Konvencija o biološkoj raznolikosti je globalno prihvaćen temeljni dokument za zaštitu bioraznolikosti koji uspostavlja očuvanje bioraznolikosti kao temeljno međunarodno načelo u zaštiti prirode i zajedničku obvezu čovječanstva. Donesena je u Rio de Janeiru 1992. godine na Konferenciji Ujedinjenih naroda o okolišu i razvoju. Republika Hrvatska postala je stranka ove Konvencije donošenjem Zakona o potvrđivanju Konvencije o biološkoj raznolikosti.

Konvencija o biološkoj raznolikosti definira bioraznolikost kao raznolikost živih organizama što uključuje raznolikost unutar vrsta, između vrsta, te raznolikost ekosustava. Bioraznolikost je nužna osnova za život na Zemlji i *kamen temeljac* za opstanak ljudi.

Stranke potpisnice su se obvezale na ostvarivanje tri cilja Konvencije:

1. očuvanje sveukupne bioraznolikosti

2. održivo korištenje komponenata bioraznolikosti

3. pravednu i ravnomjernu raspodjelu dobrobiti koje proizlaze iz korištenja genetskih izvora.

Kako bi stranke Konvencije bile u mogućnosti implementirati te ciljeve, obvezne su izraditi nacionalne strategije, planove i programe za zaštitu i održivo korištenje bioraznolikosti.

Nacionalni koordinator aktivnosti (engl. *National Focal Point)* u Republici Hrvatskoj je Ministarstvo, koje je nadležno za provedbu Konvencije, uključujući i obveze izvješćivanja.

Zemlje stranke Konvencije su se 2002. godine složile u zajedničkoj misiji da značajno reduciraju gubitak bioraznolikosti do 2010. godine na globalnoj, nacionalnoj i regionalnoj razini. Međutim, globalni cilj nije postignut. Upravo zato, na 10. Konferenciji stranaka Konvencije o biološkoj raznolikosti, održanoj u listopadu 2010. godine u Nagoyi, Japan, usvojen je novi, desetogodišnji Strateški plan za bioraznolikost, kao temeljni dokument za usmjeravanje međunarodnih i nacionalnih aktivnosti za očuvanje bioraznolikosti i ostvarivanje temeljnih ciljeva Konvencije. Novi Strateški plan za bioraznolikost sadrži 20 *Aichi* ciljeva (engl. *Aichi Biodiversity Targets)* za smanjenje gubitka i pritisaka na bioraznolikost, očuvanje

bioraznolikosti na svim razinama, poboljšanje i održavanje dobrobiti koje dobivamo od bioraznolikosti te osiguranje jačanja kapaciteta. Ovaj Strateški plan za bioraznolikost služi kao fleksibilan okvir za donošenje nacionalnih i regionalnih ciljeva te promovira koherentnu i učinkovitu implementaciju tri cilja Konvencije.

Strateškim planom za bioraznolikost utvrđeno je pet globalnih strateških ciljeva od kojih svaki strateški cilj pokriva određeni broj *Aichi* ciljeva koje stranke Konvencije žele i trebaju ostvariti do 2020. godine (Prilog 1.).

Jedan od *Aichi* ciljeva odnosi se na obvezu usklađivanja nacionalnih strategija za očuvanje bioraznolikosti s novim globalnim Strateškim planom za bioraznolikost i *Aichi* ciljevima.

1.3 Strategija Europske unije o bioraznolikosti do 2020. godine

Strategija Europske unije o bioraznolikosti do 2020. godine donesena je u svibnju 2011. godine i usklađena je s odlukama donesenim na 10. Konferenciji stranaka Konvencije o biološkoj raznolikosti u Nagoyi (Japan, 2010. godine). Sadrži šest mjerljivih ciljeva iz kojih proizlaze aktivnosti (Prilog 2.). Po prvi put stavlja se naglasak na usluge ekosustava, koje su korisne i za prirodu i ljudsku zajednicu, te hitnu potrebu da se one očuvaju i obnove.

VIZIJA 2050.

Do 2050. godine osigurati da se bioraznolikost cijeni, čuva i mudro koristi, održavajući pritom usluge ekosustava, podupirući zdravlje planeta i pružajući koristi presudne za sve ljude.

CILJ 2020.

Zaustaviti gubitak bioraznolikosti i degradaciju usluga ekosustava u Europskoj uniji do 2020. godine i obnoviti ih toliko brzo koliko je moguće, čime se ubrzava doprinos Europske unije za otklanjanje globalnog gubitka bioraznolikosti.

1.4 Agenda 2030. za održivi razvoj

Agenda o održivom razvoju do 2030. godine sadrži 17 globalnih ciljeva održivog razvoja od kojih su dva cilja direktno usmjerena na zaštitu prirode (Cilj 14 – Očuvati i održivo koristiti oceane, mora i morske resurse za održivi razvoj, te Cilj 15 – Zaštititi, obnoviti i promicati održivu uporabu kopnenih ekosustava, održivo upravljanje šumama, suprotstaviti se dezertifikaciji i zaustaviti i preokrenuti degradaciju zemljišta i zaustaviti gubitak bioraznolikosti). Navedena dva cilja usklađena su s *Aichi* ciljevima Konvencije o biološkoj raznolikosti, odnosno ostvarivanje globalno usvojenih *Aichi* ciljeva direktno doprinosi ostvarivanju Agende o održivom razvoju.

1.5 Pregled stanja prirode te sustava zaštite prirode u Republici Hrvatskoj

1.5.1 Stanje i trendovi prirode

Republika Hrvatska odlikuje se velikim bogatstvom bioraznolikosti, georaznolikosti i krajobrazne raznolikosti te visokom razinom njihove zaštite, osobito u kontekstu zapadne i srednje Europe. Ipak, trend gubitka bioraznolikosti, georaznolikosti i krajobrazne raznolikosti i dalje postoji u zemlji.

Broj poznatih vrsta i podvrsta u Republici Hrvatskoj je gotovo 40.000, iako se pretpostavlja da je ukupan broj vrsta i podvrsta znatno veći (od 50.000 do više od 100.000). Oko 3 % od ukupnog broja poznatih vrsta čine endemi. Najveći udio endema (približno 70 %) svakako je među pripadnicima špiljske faune, što čini jednu od najvećih i najzanimljivijih prirodnih osobitosti Republike Hrvatske. Tijekom proteklog razdoblja, od donošenja Strategije iz 2008. godine, zabilježeno je i opisano više od 200 novih vrsta kopnenih beskralježnjaka, oko 220 vrsta slatkovodnih beskralježnjaka, 20 vrsta morskih beskralježnjaka te više od 10 novih vrsta slatkovodnih riba. Tomu je doprinijelo intenziviranje istraživanja, povezano s procesom pridruživanja Europskoj uniji, posebice izradom prijedloga ekološke mreže Natura 2000.

Unatoč bogatstvu bioraznolikosti i provedbi određenih mjera očuvanja mnoge su divlje vrste i dalje ugrožene. Takav trend je zabilježen i na svjetskoj razini. Temeljem kriterija Međunarodne unije za očuvanje prirode (engl. *International Union for Conservation of Nature,* IUCN) u Republici Hrvatskoj je status ugroženosti procijenjen za preko 3.000 vrsta, odnosno oko 8 % zabilježenih vrsta, uključujući sve skupine kralježnjaka, dok su u znatno manjoj mjeri obuhvaćeni vrstama najbrojniji i ujedno najslabije istraženi beskralježnjaci. Od procijenjenih vrsta njih 42,3 % svrstano je u kategorije visokog rizika od izumiranja[1](CR, EN, VU IUCN kriteriji za određivanje kategorija ugroženosti divljih vrsta: CR –- Kritično ugrožene (vrste kojima prijeti izuzetno visoki rizik od izumiranja); EN – Ugrožene (vrste kojima prijeti vrlo visoki rizik od izumiranja u prirodi); VU – Osjetljive (vrste kojima prijeti visoki rizik od izumiranja u prirodi)). Nedostatak istraženosti očituje se u činjenici da za čak oko 22 % procijenjenih vrsta nema dovoljno podataka da bi im se odredio rizik od izumiranja. Prema provedenim procjenama ugroženosti, od svih procijenjenih taksonomskih skupina, najugroženije su slatkovodne ribe. Kako je za većinu skupina napravljena prva procjena ugroženosti, odnosno

procijenjeno je tzv. »nulto stanje«, nije moguće navesti trendove u statusu ugroženosti. Revizija ugroženosti napravljena za ptice, vodozemce i gmazove, danje leptire i risa pokazuje određene promjene, kao što je primjerice pogoršanje statusa ugroženosti za risa. No, one su prvenstveno rezultat novih saznanja o pojedinim vrstama te preciznije primjene IUCN kriterija. Revizija procjene ugroženosti i za ostale skupine treba biti prioritetna aktivnost u budućem razdoblju, obzirom da je status ugroženosti vrsta prema IUCN-u jedan od glavnih pokazatelja stanja prirode.

Georaznolikost predstavlja sveukupnost geoloških i geomorfoloških značajki, uključujući njihove zajedničke pojave, odnose, osobine i sustave. Republika Hrvatska ističe se svojom georaznolikošću s različitim vrstama stijena, tipovima tla, strukturama te različitim tipovima reljefa. Specifičnost je krški reljef, koji zauzima polovicu teritorija države, sa svojim površinskim i podzemnim oblicima. Georaznolikost je vidljiva u velikom broju vrlo vrijednih i značajnih geolokaliteta, od kojih su neki značajni na regionalnoj, a neki čak i na svjetskoj razini.

Gubitak bioraznolikosti i krajobrazne raznolikosti uglavnom je uzrokovan gubitkom i fragmentacijom staništa kao rezultat intenzivne poljoprivredne djelatnosti i razvoja infrastrukture, unosom i širenjem invazivnih stranih vrsta, zagađenja, urbanizacije i klimatskih promjena. Također, ubrzana urbanizacija i širenje naselja duž jadranske obale ima negativan utjecaj na krajobraznu raznolikost. Najznačajnije prijetnje sisavcima su degradacija i fragmentacija staništa, krivolov i uporaba pesticida. Potencijalna prijetnja velikim zvijerima od stradavanja na autocestama smanjena je izgradnjom zelenih mostova, koji im služe kao koridori. Oko 62 % svih prijetnji vaskularnoj flori u Republici Hrvatskoj odnosi se na gubitak i/ili degradaciju staništa zbog antropogenih utjecaja, a posebno su ugrožena vlažna staništa, kao što su cretovi. Podzemna staništa i vrste su izrazito osjetljivi te ugroženi vanjskim utjecajima. Od glavnih razloga ugroženosti mogu se istaknuti uništavanje staništa zbog gradnje cesta, intenzivna urbanizacija, onečišćenje vode otpadom i otpadnim vodama industrije i domaćinstava, intenzivna poljoprivredna proizvodnja uz uporabu mineralnih gnojiva i pesticida, promjene režima podzemnih voda ili njihove kvalitete te veliki hidrotehnički zahvati. Špilje u obalnim područjima su ugrožene onečišćenjem te izgradnjom obale. Vruljama prijete onečišćenje, zatrpavanje obalnog područja i izgradnja infrastrukture uz obalu, dok su ušća krških rijeka izložena antropogenim aktivnostima. Budući da su stanišni tipovi povezani s vrstama čija se ugroženost procjenjuje na temelju točno određenih IUCN kriterija, može se ipak neposredno zaključiti i o njihovoj ugroženosti.

Obnovljivi izvori energije (OIE), zbog gotovo neutralne bilance CO_2, ključni su za savladavanje i ublažavanje klimatskih promjena koje predstavljaju jednu od najvećih prijetnji bioraznolikosti na globalnoj razini. Obnovljivi izvori energije poput vjetra, solarne energije, malih hidroelektrana te elektrana na biomasu, sukladno energetskoj strategiji Europske unije, uvelike će doprinijeti dekarbonizaciji energenata i time omogućiti gospodarski razvoj s jedne strane, a s druge ublažiti zagrijavanje Zemljine atmosfere. Međutim, postoji i bitan konflikt između elektrana OIE i bioraznolikosti. Vjetroelektrane, sunčane elektrane i hidroelektrane nerijetko zauzimaju prostore na kojima obitavaju ugrožene vrste. Ta je problematika prepoznata od strane struke i znanosti, tako da se harmonizacija razvoja OIE i zaštite bioraznolikosti mora postići kroz prostorno i strateško planiranje provedbom strateške procjene utjecaja na okoliš (SPUO) za strategije planove i programe, te postupke procjene utjecaja na okoliš (PUO) za zahvate te ocjene prihvatljivosti strategija, planova, programa i zahvata za ekološku mrežu (OPEM), u sklopu SPUO-a ili PUO-a ili kao samostalni postupak.

Najveća prijetnja georaznolikosti je pritisak uzrokovan ljudskom djelatnošću, posebice prekomjernom eksploatacijom mineralnih sirovina, onečišćenjem voda, zahvatima na vodotocima, ilegalnim odlagalištima otpada, širenjem građevinskih područja, ilegalnom gradnjom te izgradnjom prometnica. Ovi zahvati imaju za posljedicu narušavanje prirodnog izgleda krajobraza, ali isto tako potiču i aktivaciju prirodnih procesa, poput klizišta, koji predstavljaju opasnost za stanovništvo i infrastrukturu. Neodgovorno i prekomjerno sakupljanje te namjerno uništavanje fosila i minerala predstavlja veliku prijetnju georaznolikosti.

1.5.2 Nacionalni zakonodavni i institucionalni okvir

U Republici Hrvatskoj je uspostavljen zakonodavni i institucionalni okvir kojim se provode aktivnosti za ostvarenje ciljeva, smjernica i akcijskih planova u svrhu očuvanja bioraznolikosti, georaznolikosti i krajobrazne raznolikosti. Također, uspješno se provodi povezivanje i usklađivanje državnog sustava s međunarodnim sustavom zaštite prirode. Razdoblje od donošenja Strategije 2008. godine obilježeno je intenzivnim pregovorima Republike Hrvatske s Europskom unijom. U procesu pristupanja Europskoj uniji najznačajniju obvezu u području zaštite prirode predstavljalo je utvrđivanje područja ekološke mreže Natura 2000.

Krovni zakonski okvir zaštite prirode u Republici Hrvatskoj čini Zakon o zaštiti prirode koji je stupio na snagu u srpnju 2013. godine. Izradi ovoga Zakona pristupilo se u kontekstu poboljšanja njegove strukture, radi potrebe dodatnog usklađivanja s odredbama Direktive Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore (SL L 206, 22. 7. 1992.), kako je zadnje izmijenjena i dopunjena Direktivom Vijeća 2013/17/EU od 13. svibnja 2013. o prilagodbi određenih direktiva u području okoliša zbog pristupanja Republike Hrvatske (SL L 158, 10. 6. 2013.) (Direktive o staništima) i Direktive 2009/147/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 30. studenoga 2009. o očuvanju divljih ptica (kodificirana verzija) (SL L 20, 26. 1. 2010.), kako je zadnje izmijenjena i dopunjena Direktivom Vijeća 2013/17/EU od 13.

svibnja 2013. o prilagodbi određenih direktiva u području okoliša zbog pristupanja Republike Hrvatske (SL L 158, 10. 6. 2013.) (Direktive o pticama) te implementacije Nagoya protokola o pristupu genetskim resursima te poštenoj i pravičnoj raspodjeli dobiti koja proizlazi iz njihova korištenja. Novim Zakonom razrađene su i odredbe o invazivnim stranim vrstama te pronalasku speleoloških objekata. Temeljem Zakona usvojeni su novi propisi kao što su Uredba o ekološkoj mreži (»Narodne novine«, br. 124/13. i 105/15.), Pravilnik o ciljevima očuvanja i mjerama za očuvanje ptica u području ekološke mreže (»Narodne novine«, br. 15/14.), Pravilnik o popisu stanišnih tipova, karti staništa te ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima (»Narodne novine«, br. 88/14.), Pravilnik o strogo zaštićenim vrstama (»Narodne novine«, br. 144/13. i 73/16.) i Pravilnik o ocjeni prihvatljivosti za ekološku mrežu (»Narodne novine«, br. 146/14.). Regulativa vezana uz prekogranični promet i trgovinu divljim vrstama izdvojena je iz Zakona o zaštiti prirode u zasebni Zakon o prekograničnom prometu i trgovini divljim vrstama (»Narodne novine«, br. 94/13.). Tijekom 2013. godine stupio je na snagu novi Zakon o zaštiti okoliša (»Narodne novine«, br. 80/13., 153/13. i 78/15.), te drugi zakoni čija primjena značajno utječe na zaštitu prirode. U Republici Hrvatskoj je nadležnost nad sektorima podijeljena između različitih tijela državne uprave i stručnih institucija zbog čega je potrebno kontinuirano jačati međusektorsku suradnju kod izrade i primjene svih zakonskih akata, a pogotovo strateških, kako bi ta suradnja bila što plodonosnija.

Osim usuglašenog pravnog okvira, preduvjet za usklađivanje nacionalne i europske politike zaštite prirode je i institucionalno jačanje, koje podrazumijeva ne samo kadrovsko jačanje, već i unaprjeđenje znanja postojećih kadrova. Neizbježno je ulaganje financijskih sredstava i jačanje kadrova u području praćenja stanja prirode (monitoring). Uz monitoring svakako je potrebno uložiti dodatne napore i resurse u izvješćivanje i razmjenu podataka o prirodi između Republike Hrvatske i Europske komisije, kao sastavni dio provedbe europske politike zaštite prirode.

Republika Hrvatska potpisnica je 18 međunarodnih ugovora koji se odnose na zaštitu prirode. Uspostava novog zakonodavnog i institucionalnog okvira zaštite prirode i usklađivanja zakonodavstva s odgovarajućim direktivama Europske unije, kao i pristupanje različitim međunarodnim konvencijama i sporazumima, dovelo je do sagledavanja strateških ciljeva i smjernica zaštite bioraznolikosti na svim osnovama.

Za poslove zaštite prirode u Republici Hrvatskoj te neposrednu provedbu Zakona o zaštiti prirode nadležni su Ministarstvo, HAOP, upravna tijela jedinca područne (regionalne) samouprave nadležna za zaštitu prirode, javne ustanove za upravljanje nacionalnim parkovima i parkovima prirode čiji je osnivač Republika Hrvatska i javne ustanove za upravljanje drugim zaštićenim područjima i/ili dijelovima prirode čiju su osnivači jedinice područne (regionalne) i lokalne samouprave.

U Ministarstvu je zaštita prirode u nadležnosti Uprave za zaštitu prirode te Uprave za inspekcijske poslove, Sektora inspekcijskog nadzora zaštite prirode. Uprava za zaštitu prirode obavlja upravne i stručne poslove vezane uz očuvanje bioraznolikosti, georaznolikosti, održivost korištenja prirodnih dobara, očuvanje i zaštitu dijelova prirode, uključujući zaštićena područja i područja ekološke mreže izvršavanjem, odnosno osiguravanjem izvršavanja obveza preuzetih iz međunarodnih ugovora, zakona i drugih propisa; osigurava, prati i nadzire provedbu mjera zaštite i očuvanja sukladno propisima o zaštiti prirode, prekograničnom prometu i trgovini divljim vrstama, prekograničnom prijenosu genetski modificiranih organizama, pristupu i korištenju genetske raznolikosti te postupanju sa stranim, uključujući i invazivnim stranim vrstama; obavlja stručni i upravni nadzor nad radom nadležnog stručnog tijela za poslove zaštite prirode i javnih ustanova za upravljanje zaštićenim područjima i/ili drugim dijelovima prirode, odnosno ekološke mreže; usklađuje i vodi nadzor nad financiranjem aktivnosti zaštite prirode; obavlja poslove međunarodne suradnje, provedbe međunarodnih ugovora i europskih poslova u vezi s očuvanjem bioraznolikosti i zaštite prirode; koordinira izradu strateških i planskih dokumenata u zaštiti prirode te provedbu operativnih programa sufinanciranih sredstvima Europske unije za područje zaštite prirode; potiče informiranje javnosti o zaštiti prirode i njezinu očuvanju. Sektor za inspekcijske poslove zaštite prirode obavlja inspekcijski nadzor ispunjavanja uvjeta, dopuštenja, rješenja i ostalih akata u području zaštite prirode, nadzire rad nadzornih službi koje se bave zaštitom, očuvanjem i promicanjem zaštićenih područja prirode, sudjeluje u izradi zakona i drugih propisa iz djelokruga rada Sektora, obavlja poslove nadzora nad primjenom propisa iz područja zaštite prirode, nadzire korištenje i uporabu zaštićenih dijelova prirode, te obavlja i druge poslove utvrđene posebnim propisom kojim se uređuje unutarnje ustrojstvo Ministarstva.

Dio upravnih i stručnih poslova zaštite prirode obavljaju i upravna tijela jedinica područne (regionalne) samouprave nadležna za zaštitu prirode.

Stručne poslove zaštite prirode u Republici Hrvatskoj obavlja HAOP koji svoju djelatnost obavlja kao javnu službu. HAOP je osnovan Uredbom o osnivanju Hrvatske agencije za okoliš i prirodu, 1. srpnja 2015. godine (»Narodne novine«, br. 72/15.). Sukladno članku 20. stavku 1. navedene Uredbe, s danom upisa HAOP-a u sudski registar prestali su s radom Agencija za zaštitu okoliša i Državni zavod za zaštitu prirode, a njihove poslove, u okviru djelokruga utvrđenog navedenom Uredbom i posebnim propisima, kao pravni sljednik preuzima HAOP. Poslovi HAOP-a odnose se na: prikupljanje i objedinjavanje podataka i informacija o okolišu i prirodi, radi osiguravanja i praćenja provedbe politike zaštite okoliša i prirode, održivog razvitka te obavljanje stručnih poslova u vezi sa zaštitom okoliša i prirode, uspostavlja, razvija, vodi i